

Pilot Safiye ADEMOĞLU TÜRKYILMAZ ile CANCA Söyleşi... ...Airbus A380 Uçağında İlk Türk Kadın Pilotu Olmak!

Can EREL

Uçak Mühendisi

can.erel@canerel.com.tr

Son 25 yılda küresel ticarete önemli bir konum haline gelen Dubai'de 17- 21 Kasım 2019 tarihleri gerçekleştirilen Dubai Havacılık Fuarı (AirShow) hikayesi ile de ilginç.

Bu fuar, Dubai Dünya Ticaret Merkezinde (DWTC) "Arab Air" adı ile küçük bir ticaret fuarı olarak 1986 yılında başlıyor. 1989 yılında sivil ve askeri havacılığı kapsayacak şekilde 200 katılımcı ve 25 havaaracı ile Dubai Havalimanında düzenlenen hale geliyor. Geçen zaman içinde büyüme hızıyla bu yıl El Maktum Havalimanı'nda düzenlenen fuar, 87 ülkeden 1200 üzerinde şirketin ve 160 üzerinde havaaracının yer alarak 54,5 milyar dolarlık bir iş hacminin yaratıldığı belirtilen hale kavuşuyor.

Dünya havacılığı açısından ilgi ile izlenen bir ticari etkinlik Dubai Havacılık Fuarı, şehrin bu fuara destekleyen unsurları ile de havacılara bir buluşma ve dinlenme ortamı oluşturuyor. Aviation Turkey dergisi adına bir ekip olarak,

- Türk havacılığının küresel havacılıkla bir iletişim kanalı olarak yapılandırdığımız Aviation Turkey dergisinin ikinci sayısını yayınlamak,
- Bu sayının içeriği, dokusu ve yayın kalitesine yönelik değerlendirmeleri ilk ağızdan duymak ve gelişme fırsatı bulabileceğimiz öneriler almak,
- Fuar kapsamında gerçekleşen faaliyetleri de izlemek,

üzere katıldığımız bu fuarda, ben de Türk havacılığının küresel havacılığa yönelik bir başka yüzü, Safiye ADEMOĞLU TÜRKYILMAZ ile de beraber olma fırsatı buldum.

Ülkemizde ilk uçan ve ilk uçuran olmuş öncü havacı kadınları ve izlerini andığım "Ulusal Havacılık Gelişim Sürecinde Türk Kadını" isimli çalışmam ve bu çalışmayı kaynak alan konferansımda "İlk Türk Kadın A380 Pilotu" olarak yer verebilmek için uzun süredir aradığım buluşma fırsatını nihayet yakalamıştım. Aviation Turkey dergisinin değerli çalışanları ile beraber, sevgili Safiye ile gelecekte yapacağımız detaylı çalışmaların ilki olarak kısa bir söyleşiyi de bu fuar sayesinde Dubai AVM içinde gerçekleştirdik.

Aviation Turkey dergisinin saygıdeğer okuyucuları ve izleyicileri için Dubai Airshow'da Aviation Turkey'e yakışır bir farklılık yaratmak istedik.

Bu ülkede, Türk kadınının yüzüğü olarak, Airbus A380 uçaklarında pilot olarak görev yapan sevgili Safiye ile 18 Kasım 2019 gecesi Dubai – BAE'de bir araya geldik.

Safiye uzun süredir bu ülkede yaşıyor ve göğsünüzü kabartacak çalışmaları ile Türk kadınına, Türk erkeğine, Türk halkına heyecan yaşıyor; en büyük ticari hava ulaşımı aracı A380 çağıyla dünyanın dört bir yanına uçarken bayrağımızı da dalgalandırıyor. Başlayalım kısa söyleşimize...

Can EREL (CE): Evet Safiye, hoş geldin

Safiye ADEMOĞLU TÜRKİYILMAZ (SAT): Hoş bulduk merhabalar

CE: Merhabalar. Senin mesleğe başlangıcının öncesinde okuduğun okul Ortadoğu Teknik Üniversitesi. Öncelikle senin doğumundan bugüne hızlı bir şekilde nasıl bir geçmişin oldu da sonunda havacılığa merak saldın ve onun içine girdin hem de bir bayrak taşıyıcı rol model oldun onu öğrenmek istiyorum.

SAT: Tabii, çok kısa bahsetmek istiyorum sizlere. Bulgaristan doğumluyum; küçük bir köyde doğdum ve büyüdüm orada. Daha 12 yaşında iken İstanbul'a geldim.

Havacılık çocukluk hayalimdi; pilot olmak... Göz bozukluğundan dolayı askeri pilot olamadım; daha sonra TK Akademi ile tanışıp oraya başvurduğum ve Amerika'da eğitimimi gördüm.

Bu süreçte havacılığa adım atmış oldum ve şu anda da Airbus A380 uçağı uçuruyorum.

CE: Mesleğinde bugün yaptığın, geldiğin seviyede okuduğun okulun önemini sorsak (?)

SAT: Ortadoğu Teknik Üniversitesi mi?

CE: Evet, ODTÜ!

SAT: Tabi ki de ufkumu çok açtı ODTÜ...

CE: Öyle bir üniversitemizin olması, bu yolun daha da kısalması, daha etkinleşmesini sağlamıştır şüphesiz...

SAT: Kesinlikle, evet.

CE: O yüzden bu güzel öğretim kurumunu düşünüp, kurup Türkiye'ye kazandıranları da minnetle analım.

SAT: Evet.

CE: Böyle bir kararı verirken, farklı bir ülkede, envanterimizde olmayan bir uçağın pilotu olmaya karar verirken seni hangi güdüler bu yola teşvik etti, endişe ettin mi? Erkek egemen bir mesleği yapıyorsun yaklaşık on yıldır, hem de bu platform diğerlerinden biraz daha farklı

SAT: Evet

CE: Neler hissettin, bu konuda? Ailen, eşin bu konuda neler hissettirdi?

SAT: Öncelikle havacılığa, yani pilotluğa başvurduğumda ailem bana pek inanmadı; inandırıcı olmadığımı düşündüler. Bu konuda fakat daha sonradan başarılı olduğumu gördüklerinde beni çok desteklediler. Annem de, babam da beni çok destekledi.

İstanbul'dayken Airbus A380 hayalimde vardı aslında. Fakat önceki şirketimin filosunda bu uçak yoktu. O yüzden orada uçuramadığım bir uçaktı... Ama hep aklımda olan bir uçaktı tabi bu; 650 yolcu taşıyan A380 uçağı uçurmanın ayrı bir gururu var...

Uçmaya Airbus A320 uçağında First Officer olarak başladım, A380 hayalim ile.. Şimdi bu uçakta kaptan olmak hayalim var...

CE: Ne zaman olacak, bu gelişme?

SAT: A380 kaptan pilotu olmayı gelecek 3 yıl içinde bekliyorum.

CE: Böyle bir hayalle bu mesleği yapan evli ve bir çocuklu annesin...

SAT: Evet.

CE: Dolayısıyla bu konuyu düşünen kadınların en büyük endişeleri için bir değerlendirme yapabilirsin pilotluk yaparken bir aile kurmak ve çocuk sahibi olmak endişesi taşıyanlara... Çünkü bunun olabileceğini gösteren en güzel örneklerdensin... Böyle bir konumda ailen, eşin seni nasıl destekliyor, görevlerinde çocuğun sana nasıl dayanabiliyor; bu konularda da bizi aydınlatırsan...

SAT: Bu soru bana çok fazla geliyor; hani bir anne olarak nasıl yapıyorsunuz, nasıl uçuşlara dayanabiliyorsun şeklinde...

İlk olarak belirtmeliyim ki, eş desteği çok önemli bu konuda...

Oğluma daha bebeklikten başlayarak sürekli anlatıyordum "...annecim, bak uçuşa gidiyorum ama geri geleceğim; uçuşa gidiyorum, geri geleceğim..." şeklinde sürekli... Şu anda o kadar olgun ve anlayışlı bir çocuk ki; iki buçuk yaşında olmasına rağmen hiç bir şekilde ağlamıyor ayrıldığımızda, gönderirken el sallıyor, "... görüşürüz anne, iyi uçuşlar!" diyor bana; bu şekilde devam ediyoruz.

Yani, anlayış olunca zor değil; aile desteği ile yapılabilecek bir meslek.

Ben bu vesile ile bütün genç kızlara tavsiye ediyorum, şiddetle... Eğer gerçekten de içinizde, gönlünüzde varsa uçuş isteği, lütfen yılmayın çalışın çabalayın. Aile desteği ile yapılacak bir meslek pilotluk.

CE: Destek olmadan yapmak?

SAT: Destek olmadan zor; çocuk olayı zor yani... O yüzden öncelikle eşinizin sizi anlaması gerekiyor.

CE: Böyle bir pozisyonda seninle, uzun süredir geliştirmeye çabaladığımız havacılıkta toplumsal cinsiyet dengesi konusuna da bir değinelim. Havacılık endüstrisinde cinslere eşit fırsat tanıyarak kadının sayısı ve seviyesini artırma mücadelemizde bu mücadelenin bayraktarlarından birisisin; eğer sen de izin verirsen yakında "Bu Coğrafyada Havacı Kadın Olmak..." isimli bir söyleşi dizim var...

SAT: Aaa, çok güzel!

CE: Bu serideki bir yazılı söyleşide "İlk Türk Kadın A380 Pilotu" olarak seninle söyleşimin de yer almasını isterim; sonra da seni bu ünvanıyla "Ulusal Havacılık Gelişim Sürecinde Türk Kadını" isimli konferansım içinde anmak...

Bu Coğrafyada Havacı Kadın Olmak...

SAT: Tabii ki; memnuniyetle, çok teşekkürler.

CE: Ben şimdi diğer arkadaşlarıma sözü bırakayım...

Şebnem AKALIN (ŞA): Çok teşekkür ederiz öncelikle; hem zaman ayırdığınız için, hem de bizimle deneyimlerinizi paylaştığınız için... Çünkü biliyoruz ki pilotluk bir kadın için zor görünen bir meslek.

SAT: Zor görülüyor, evet...

Şebnem AKALIN (ŞA): Zor bir meslek olsa da, konuşmalarınızın başından beri bahsettiğiniz gibi altından kalkılmayacak bir meslek değil... Merak ettiğim her şeyi de aldım konuşmalarımızdan; çok teşekkür ederim bu öğretici ve keyifli bilgileri paylaştığınız için.

Muhammed YILMAZ (MY): Çok teşekkür ederiz öncelikle; kırmadınız gelip katıldız bize... Aslında herkesin sıklıkla merak ettiği ve eminim size de çok fazla sorulan bir soru var aklımda; Airbus A380 ile uçururken unutmadığınız olay yaşandı mı, paylaşabileceğiniz boyutlarda? Sadece olumsuz olmasına gerek yok iyi olumlu şeylerden de unutmadığınız bir an varsa...

SAT: Unutmadığım bir an, olay...

MY: İlk uçuşunuz haricinde, muhtemelen ilk uçuşunuzu zaten unutmamışsınızdır A380 ile...

SAT: Aynen ilk uçuşumu unutmadım; doğru söylüyorsunuz. Ancak, öyle bir teknik aksaklık yaşamadık.

MY: Süper; inşallah yaşamazsınız.

SAT: *İnşallah yaşamayız... Bu uçak zaten uçmak için arkadaşlar; bunu sürekli söylüyorum. A380 uzun yol uçağı ve gerçekten emniyetli...*

CE: *Peki bu ömre tekrar kavuşma imkânı olsa yine aynı yolu izlemek ister misin?*

SAT: *Yine pilot olurdum, evet.*

CE: *Bu kadar mı?*

SAT: *Bu kadar, evet. Ben uçak tipine de bakmıyorum aslında; uçmayı seviyorum.*

CE: *Çok güzel; bu kısa söyleşi için zaman ayırdın... Evladını ve eşini evde bıraktın ve böyle bir istirahat gününde bizlerle beraber oldun; teşekkür ederim.*

Seni tanımama sebep olan sınıf arkadaşın benim biricik oğlum Kaan KIRTIZ'a teşekkür ederim

SAT: *Kaan'a selamlar...*

CE: *Kaan'ı bana tanıştıran sevgili kızım Erinç'e teşekkür ederim; dolayısıyla bu söyleşiyi mümkün kılan Aviation Turkey'e teşekkür ediyorum...*

Böyle bir organizasyon, güzel bir girişim işte Aviation Turkey... Bu girişimde olamayanı olur hale getiriyoruz; hani derler ya, imkânsız biraz zaman alıyor.

Yeniden hoş geldin, sefa geldin sevgili Safiye, sayende mutluluğumuz arttı; daha bir gurulandık.

SAT: *Dergi için teşekkür ediyorum.*

CE: *Sağ olun.*

Ve bu değerli söyleşimi, Türk havacılığı ve Türk kadını açısından çok önemli bir günde yayınlamak için beklerken sabırsızlanıyordum.

Sonunda geldi o an; "Kadın Haklarını Koruma Derneği" üyesi ve "Kadınlar Dünyası" yazarlarından Belkis Şevket Hanımefendi'nin uçuşunun 106'ıncı yıldönümü bugün...

Bu önemli günden de bahsetmek ve gurur duyduğumuz kadınlarımızın sebep olduğu gelişmelerin her ikisini de bu makale içinde anabilmekten sonsuz mutluyum.

Kısaca bu günfen de bahsetmeliyim:

Belkıs Şevket Hanımefendi, Fethi beyin kullandığı "Osmanlı" isimli Deperdussin uçağında,

- Türk kadınının propagandasını yapmak,
- Osmanlı ordusuna bir uçak hediye edebilmek için para yardımı sağlayabilmek, amacı ile Pilot Ayastefanos Tayyare Mektebi sahasında 1 Aralık 1913 günü uçmuştur.

Bu uçuşunda bilgilendirme ilanı dağıtan Belkıs Şevket hanımefendinin *-yolcu statüsü haricinde-* bir uçuş görevi olduğunu dikkate alarak,

- "**Uçakla Uçan İlk Türk Kadın**" tanımlamasına ilave olarak "**İlk Türk Havacı Kadın - First Turkish Aviatrix**" olduğunu,
- Belkıs hanımın bu ünvanların Türk kadını olması yanında müslüman kadın olarak da geçerli olduğunu,

değerlendirerek, bu durumun otoritelerce kabul ve ilân edilmesini bu vesile ile bir kez daha öneriyorum.

İlk Türk Havacı Kadın Belkıs Şevket First Turkish Aviatrix

Bu önemli ve gurur veren iki Türk kadınına andığım çok değerli söyleşiye katılarak zenginleştiren sevgili Şebnem AKALIN ve sevgili Muhammet YILMAZ'A, kaydeden sevgili Cem AKALIN'a, ses çözümlerini yapan sevgili Ayşe Betül ERCAN'a Can-ı gönülden teşekkürlerimle.

